

Лектор
Мила Барјактаревих

Превод резимеа
Миомира Бранковића

Насловна страна
Никола Костандиновић

Фотографија на насловној страни:
Рекламни огласи у дневном листу „Полишка“, 1939.

Штампа:
„Чигоја - Штампа“, Београд, Студентски трг 15

Ослобођено пореза на промет мишљењем министарства за науку и технологију СР Србије бр. 413-00-419/94-01 од 14. јуна 1994. године.

САДРЖАЈ CONTENTS

Студије Essays

- Андреј Шемякин, Никола Пашич и сербско опшество.
Бзгљад из емиграцији (1883-1889) 1
Andrej Šemjakin, Nikola Pašić i srpsko društvo.
Pogled iz emigracije (1883-1889)
- Миле Бјелајац, Женидбе официра српске
и југословенске војске 1881-1941. Планирано стварање елите 19
Mile Bjelajac, Marriages of Serbian and
Yugoslav army officers 1881-1941. Planned Creation of an Elite
- Слободан Наумовић, Устај село, устај роде:
Симболика селаштва и политичка комуникација
у новијој историји Србије 39
Slobodan Naumović, Rise Peasant, Rise My Kin: Peasant
Symbolism and Political Communication in Recent Serbian History

Из истраживања Researches

- Наташа Мишковић, „... mit dem Patriotismus der serbischen
Dame hat die Welt noch zu rechnen!“, Der serbische
Frauenverein zwischen Patriotismus und
bürgerlicher Wohltätigkeit (1875-1914) 64
Наташа Мишковић, „Са патриотизмом српске
даме свеји још има да рачуна!“, Српско Женско друштво
између доброволног рада и патриотизма (1875-1914)
- Милан Терзић, Уметник и политика 1945.
Акција југословенских власти након Другог
свејског рата да се Иван Мештровић врати у земљу 75
Milan Terzić, The Artist and the State Policy 1945.
The Attempt of Yugoslav Authorities after W.W.II to consent
Sculptor Ivan Mestrovich to return from Exile
- Бодин Вуксан, Критика барокне побожности у
Орфелиновој представи Марији Терезији 81
Bodin Vuksan, The Critique of Baroque Piety in
Orfelin's Memorandum to Mary Theresa

James Lyon, *Yugoslavia's Hyperinflation 1993-1994. The Winter of Discontent* 89
Џејмс Лајон, *Југословенска хиперинфлација 1993-1994. Зима незадовољства*

Баштинне
Heritages

Милан Ристовић, *Социјална структура Југославије-једна анализа британског Foreign Office Research Department-а са краја 1944. године* 104
Milan Ristović, *The Social Structure of Yugoslavia-The Analyse of the British Foreign Office Research Department at the End of 1944*

Љубодраг Димић, *Једна заборављена библиографија листова и часописа* 118
Ljubodrag Dimić, *One forgotten Bibliography of Journals and Reviews*

О идејама и књигама
On ideas and books

Ђорђе Станковић, *Зашто „изазов нове историје„?* 120
Đorđe Stanković, *Why „The Challenge of New History„?*

Ђорђе Вукадиновић, *Историја и просветитељство* 132
Đorđe Vukadinović, *The History and enlightenment*

СТУДИЈЕ
ESSAYS

Шемякин Андрей

UDC 323(497.11)“18”

Никола Пашич и сербское общество. Взгляд из эмиграции (1883-1889).

Апстракт: У раду се даје анализа погледа Николе Пашића о српском друштву, са тежиштем на времену његове емиграције (1883-1889). Показују се разлози својеврсне славјанофилске и особене Пашићеве српске оријентације у размишљањима о правцима и могућностима развоја српског друштва.

Поражение в октябре 1883 г. Тимокского восстания нанесло сильный удар по сербской радикальной партии, которая с момента своего образования в январе 1881 г. вела бескомпромиссную борьбу против австрофильского курса и авторитарного правления короля (до февраля 1882 г. - князя) Милана Обреновича. Подавив крестьянское движение в Восточной Сербии, король, казалось, получил долгожданную возможность расчитаться с ненавистными радикалами за их активную трёхлетнюю оппозицию его политике. И он поспешил ею воспользоваться. Срочно был учреждён военно-полевой суд, через который прошли сотни радикальных активистов и рядовых инсургентов. Не миновала чаша сия и большинства членов Главного комитета радикальной партии, арестованных в Белграде вечером 25 октября. Месть короля была предельно жестокой - двадцать одного обвиняемого расстреляли у подножия холма Кралевица, что под Заечаром (центром Тимокского края), 516 человек было приговорено к каторжным работам, около сотни получили различные сроки тюремного заключения¹. Среди последних оказались и члены высшего партийного руководства: Пера Тодорович, Раша Милошевич, Коста Таушанович и Пайя Михайлович.

В этой компании закованных в железо радикальных лидеров явно не хватает центральной фигуры - председателя Главного комитета радикальной партии Николая Пашича. 25 октября в полдень он перебрался на венгерский берег

1 Тимочка Буна 1883. Грађа. Том 2. Београд, 1955, с. 588-589.